

SKUPINA TEORETICKÝCH PREDMETOV

PRÍPRAVNÁ HUDOBNÁ VÝCHOVA, HUDOBNÁ NÁUKA A NÁUKA O HUDBE

CHARAKTERISTIKA PREDMETOV

Poslaním predmetov PHV (prípravná hudobná výchova), HN (hudobná náuka) a NOH (náuka o hudbe) je vytvárať a usmerňovať záujem a vzťah žiaka k hudbe, kultivovať jeho osobnosť, rozširovať a rozvíjať hudobné skúsenosti, vedomosti a zručnosti.

PHV, HN a NOH sú nadväzujúce predmety s vlastnými cieľmi a alternatívnymi formami práce. Žiakov je potrebné aktivizovať využívaním hudobných nástrojov, súvisiacimi pohybovými, výtvarnými a dramatickými aktivitami a využívaním audiovizuálnych a multimediálnych pomôcok. Obsah, formy a metódy práce sa rozvíjajú a postupne transformujú od počiatočného činnostného charakteru (spev, rytmické, hudobno-pohybové a hudobno-dramatické činnosti spojené s kolektívnou hrou na ľahkoovládateľných nástrojoch) cez postupné nadobúdanie vedomostí (hudobná teória, poznatky o hudobných nástrojoch a uplatnení hudby v živote človeka a spoločnosti) až po sústredenú percepciu a analýzu hudobného diela s jeho zaradením do kontextu dejinného vývoja.

Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa systematicky zaoberajú tými disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. Predmety pripravujú a dopĺňajú instrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzujú na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehlbujú ich, zovšeobecňujú a uvádzajú do širších súvislostí celej hudobnej kultúry.

Diferencovať treba výučbu tých žiakov, ktorí sa pripravujú na ďalšie odborné štúdium.

CIELE PREDMETOV

Predmety majú poskytovať žiakom základy odborného vzdelania, vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je hudba životnou potrebou. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba **rozvíjať** najmä:

- záujem o počúvanie a porozumenie hudobnému umeniu,
- poznanie vychádzajúce z poskytovaného zážitku,
- hudobnú predstavivosť, fantáziu, orientáciu v hudobnom priestore a výraze, spoznávanie významu hudobných tvarov a štruktúr,
- spevácke návyky žiakov, potrebné pre správny kultivovaný vokálny prejav,

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE JEDNOTLIVÉ UMELECKÉ ODBORY ZUŠ

- schopnosť rozlišovať jednotlivé vyjadrovacie prostriedky: metrum, tempo, rytmus, melodiku, harmóniu, dynamiku, farbu tónu,
- hudobnú pamäť v spojení s jednotlivými činnosťami,
- orientáciu v hudobných formách, žánroch a štýloch, hlavných umeleckých smeroch a druhoch, schopnosť samostatne vyhľadávať, vyberať, vyhodnotiť a spracovať informácie a uviesť ich do vzťahu s obsahom hudobného diela (sociálna funkcia hudby),
- kľúčové kompetencie žiakov, kultivovanie ich osobnosti po stránke umeleckej a motivovanie k celoživotnému vzdelávaniu,
- záujem o potrebu zmysluplnej aktivity, tvorivosti a kultivovanie vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
- vytváranie vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia, rešpektovanie a toleranciu hodnôt iných kultúr,
- vlastné hudobné vyjadrenie a hľadanie hudobných tvarov (gestá, motívy, malé hudobné celky).

PROFIL ABSOLVENTA

Po absolvovaní prípravnej hudobnej výchovy je žiak pripravený k výučbe hry na nástroji (spevu).

Po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia majú absolventi osvojené základy hudobnej a prvotnej kultúrnej gramotnosti, získali základy pre celoživotné učenie sa a pre rozvíjanie svojich kompetencií. Vážia si seba aj druhých, sú spôsobilí ústretovo komunikovať a spolupracovať, sú vnímaví k potrebám iných. Získali základy používania odbornej terminológie a komunikácie v oblasti hudby.

Úroveň rozvinutosti kompetencií nie je ukončená, vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa, pre zapojenie sa do pracovného procesu.

Po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hudobná náuka majú absolventi osvojené a upevnené základy hudobnej a kultúrnej gramotnosti a sú pripravení na štúdium na konzervatóriu.

Po ukončení II. stupňa základného štúdia predmetu náuka o hudbe sú žiaci pripravení na štúdium hudby na učiteľských fakultách a do značnej miery aj na vysokých školách umeleckého zamerania.

PRÍPRAVNÁ HUDOBNÁ VÝCHOVA

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prípravné štúdium

Žiaci na konci 1. ročníka prípravného štúdia „A“ a na konci 1. polroku prípravného štúdia „B“ základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE JEDNOTLIVÉ UMELECKÉ ODBORY ZUŠ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú jednoduché piesne, ✓ využívajú pri speve správne základy speváckych návykov, ✓ rozoznávajú rytmickú pulzáciu, ✓ zahrajú na detských nástrojoch a na tele – samostatne aj v skupine, 	<p>Jednoduché piesne v rozsahu c¹ – a¹.</p> <p>Hudobno-pohybové, hudobno-dramatické činnosti a hudobné hry.</p> <p>Hra na detských melodických a rytmických nástrojoch, hra na tele.</p> <p>Melodizácia a rytmizácia slov, detských riekaniak a detských textov.</p>

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú zvuky a tóny a ich farby, ✓ rozlišujú kontrastné výrazové polohy, ✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozoznávajú vlastnosti tónu, ✓ rozoznávajú sluchom párne a nepárny takt, ✓ reagujú na elementárny harmonický pohyb. 	<p>Zvuky hudobné a nehudobné, ľudské hlasy.</p> <p>Kontrasty v hudbe.</p> <p>Krátke vokálne a inštrumentálne skladby.</p> <p>Melodická orientácia v rozsahu oktávy (nahor, nadol, krok, skok).</p> <p>Vlastnosti tónu – výška, dĺžka, farba, dynamika.</p> <p>Párne a nepárne metrum.</p> <p>Elementárne tonálne a harmonické vzťahy.</p>

Žiaci na konci 2. ročníka prípravného štúdia „A“ a na konci 2. polroku prípravného štúdia „B“ základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE JEDNOTLIVÉ UMELECKÉ ODBORY ZUŠ

<ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú jednoduché piesne, ✓ reprodukujú krátke rytmické alebo melodické motívy a detské piesne samostatne alebo v skupine so sprievodom detských ľahko-ovládateľných nástrojov a/alebo hrou na tele (ostínatej sprievody). 	<p>Jednoduché piesne v rozsahu oktávy $c^1 - c^2$.</p> <p>Hudobno-pohybové a hudobno-dramatické činnosti a hry.</p> <p>Kreatívne hudobné hry na osvojenie výrazových prostriedkov hudby, elementárna improvizácia a prekompozícia.</p>
---	---

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú diferencované výrazové polohy, ✓ rozlišujú hudobné nástroje (klavír, husle, flauta) a ľudské hlasy, 	<p>Kontrasty v hudbe (doplniť o vyššie - nižšie, nežne - rázne, veselo - smutne a pod.).</p> <p>Hudobné nástroje (klavír, husle, flauta) a ľudské hlasy (ženský, mužský, detský).</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ orientujú sa v časopriestore hudby, ✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozoznávajú rytmickú pulzáciu v dvojdobom a trojdobom metre sluchom, ✓ rozlišujú elementárne tonálne a harmonické vzťahy sluchom. 	<p>Melodická orientácia v rozsahu oktávy (nahor, nadol, menší a väčší krok, skok), vlastnosti tónu - výška, dĺžka, farba, dynamika v širšom spektre.</p> <p>Krátke vokálne a inštrumentálne skladby.</p> <p>Párny a nepárny takt.</p> <p>Elementárne tonálne a harmonické vzťahy.</p>

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE JEDNOTLIVÉ UMELECKÉ ODBORY ZUŠ

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu prečítať notový zápis interpretovanej skladby, ✓ ovládajú základy notopisu (nota celá, polová, štvrt'ová, pomlčky, husľový a basový kľúč), ✓ reagujú na zmeny tempa a metra, ✓ rozlišujú základné výrazové polohy hudby. 	<p>Základná hudobná abeceda (notová osnova, husľový kľúč, taktová čiara, noty $c^1 - c^2$), basový kľúč (informatívne).</p> <p>Nota celá, polová, štvrt'ová, dvojica osminových nôt a pomlčky, opakovacie znamienko.</p> <p>Základné tempá a zmeny - rýchlo, pomaly, krokom, zrýchľovať, spomaľovať.</p> <p>Pochod, tanec, uspávanka.</p>
--	--

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti prvého stupňa základného štúdia:

Spev piesne s ostinátnym sprievodom na ľahkoovládateľnom hudobnom nástroji samostatne alebo v skupine, verbalizácia hudobného zážitku z krátkej vokálnej alebo inštrumentálnej skladby, orientácia v dvoj- a trojdobom takte (pochod, valčík), ovládanie základných hudobno-náukových pojmov (notová osnova, husľový kľúč, taktová čiara, hodnoty nôt, základné dynamické označenia, opakovacie znamienko).

HUDOBNÁ NÁUKA

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ntonujú jednoduché durové a molové melódie, ✓ interpretujú základné metrické hodnoty s rozoznaním prízvučnej doby, ✓ vytvárajú sprievod k jednoduchým piesňam na detských melodicko-rytmických nástrojoch, ✓ vytvárajú rytmické a rytmicko-melodické útvary s použitím páru šesťnástinových, osminových nôt, štvrt'ovej, štvrt'ovej s bodkou, polovej, polovej s bodkou, celej noty a pomlčky v štvorštvrt'ových a osminových taktoch a s udávaním základného metra. 	<p>Jednohlasné melódie a piesne bez náročných skokov.</p> <p>Rytmické a rytmicko-melodické hry.</p> <p>Základné metrické hodnoty dvojdobého a trojdobého taktu s rozlišovaním prízvučnej a neprízvučnej doby, ich kombinácie a spájanie s pohybom (napr. pochod, valčík), taktovanie dvojdobého a trojdobého taktu.</p> <p>Vokálno-inštrumentálne, hudobno-pohybové a hudobno-dramatické hry.</p>

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a hudobné rozprávky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozlišujú charakter dur a mol, ✓ zapisujú krátke rytmické motívy, vytvárajú rytmické ozveny, rytmicko-melodické dialógy, rytmizujú a melodizujú riekanky a detské texty, ✓ transponujú melodické motívy na chromatickej zvonkohre alebo 	<p>Sústredené počúvanie krátkych skladbičiek rôzneho charakteru, hudobných rozprávok, verbalizácia zážitku, určenie nálady.</p> <p>Identifikácia použitých výrazových prostriedkov hudby na základe ich počúvania (pohyb melódie, dynamika, tempo, metrum, durový a molový charakter skladby, tónina).</p> <p>Rytmicko-melodické cvičenia a hry s následným prevedením do znakovkej podoby.</p>

klavíri (akordeóne).	Transpozícia.
----------------------	---------------

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú notopis husľového kľúča (c¹ -g²), ✓ ovládajú notopis basového kľúča (c -c¹), ✓ rozoznávajú stupnicu dur a mol, ✓ poznajú trojzvuk, ✓ ovládajú základnú terminológiu podľa obsahového štandardu. 	<p>Notová osnova, takt, taktová čiara, opakovacie znamienko.</p> <p>Noty c -g²; posuvky.</p> <p>Durový a molový trojzvuk, celý tón a poltón.</p> <p>2/4, 3/4, 4/4, 3/8,4/8 takt.</p> <p>Stupnica, legato, staccato.</p> <p>Dynamické značky - p, mf, f, crescendo, decrescendo.</p> <p>Tempové značenie - moderato, allegro.</p> <p>Abreviatúry - prima volta, seconda volta, opakovacie znamienko.</p>

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú jednohlasný spev od viachlasného spevu, realizujú kánonický spev, ✓ intonujú melodické motívy, durový a molový kvintakord, príp. s pridanou oktávou, ✓ vnímajú krátke skladby a reagujú na ne vlastnou činnosťou, ✓ ovládajú rytmické členenie a základné taktovacie schémy, 	<p>Interpretácia jednohlasných melódií a piesní bez náročných skokov so sprievodom, jednoduchý dvojhlas a kánon.</p> <p>Intonácia.</p> <p>Počúvanie skladieb, aktívna perцепcia a verbalizácia zážitku (hudobný príbeh, záhady hudby).</p> <p>Komplementárne vokálne a inštrumentálne činnosti do skladieb alebo ich úryvkov.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikujú metrum skladby a určia príp. rytmické zvláštnosti, ✓ transponujú melodické motívy na chromatickej zvonkohre alebo klavíri (akordeóne), ✓ rozlišujú sluchom intervalové kroky, durový a molový charakter tóniny, durové a molové kvintakordy, ✓ rozlišujú zvukovo kontrastné nástroje, ovládajú delenie do skupín. 	<p>Rytmizácia a melodizácia detských veršov, vlastných textov s použitím trioly, synkopy, bodkovaného rytmu, predtaktia.</p> <p>Transpozícia.</p> <p>Intervaly, kvintakord a obraty - identifikácia.</p> <p>Zvukovo kontrastné nástroje a ich zvuková charakteristika (farba), tiež ľudské hlasy.</p>
---	---

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ orientujú sa v durových a molových stupniciach do 3# a 2b, ✓ ovládajú terminológiu podľa obsahového štandardu. 	<p>Orientácia v durových stupniciach do 3 # a 2b.</p> <p>Dynamické označenia pp, ff. tempové označenia allegretto, adagio, fermata, ligatúra, ritardando, accelerando, predtaktie, synkopa, triola.</p>

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ reprodujú jednoduchý rytmicko-melodický útvar, ✓ ovládajú dvojhlasný spev a spev v kánone, ✓ analyzujú súčasne znejúce dve alebo tri melodické pásma, resp. dve pásma so sprievodom, ✓ transponujú tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy, ✓ rozlišujú piesne a skladby podľa obsahu a určia primerané výrazové prostriedky, 	<p>Interpretácia detských ľudových a umelých piesní aj s klavírnym sprievodom.</p> <p>Intonácia intervalov: veľká a malá tercia, čistá kvinta a kvarta, veľká a malá sekunda ako paralela celého tónu a poltónu.</p> <p>Transpozícia.</p> <p>Počúvanie skladieb, aktívna percepcia.</p> <p>Ľudové piesne s rôznym obsahom a funkciou (svadobné, žatevné, uspávanky, vojenské atď.), delenie podľa regiónu.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvárajú vlastné melodicko-rytmické tvary zhudobňovaním vybraného textu s ostinátnym rytmicko-harmonickým sprievodom improvizáčného charakteru, ✓ aktívne využívajú melodickú, rytmickú, metrickú, tempovú a tonálnu predstavivosť a hudobnú pamäť pri počúvaní a kolektívnych činnostiach. 	<p>Durový a molový charakter piesní a skladieb, veľká a malá tercia, čistá kvinta a kvarta.</p>
---	---

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznávajú intervaly, poznajú princípy ich tvorenia, ✓ ovládajú stupnice do štyroch predznamenaní, ✓ ovládajú terminológiu podľa obsahového štandardu, ✓ rozlišujú nástroje a nástrojové skupiny orchestra. 	<p>Pomenovanie stupňov v stupnici: prima - oktáva a ich kvalita.</p> <p>Durové a molové stupnice do 4# a 4bé, rovnomenné a paralelné.</p> <p>Predtaktie, kánon, jednodielna, dvojdielna a trojdielna malá piesňová forma. stupnice.</p> <p>Nástrojové skupiny v symfonickom orchestri, komorný orchester, komorné telesá.</p>

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú svoje kompetencie pri rozvíjaní hudobnej pamäte, intonačnej schopnosti a sluchovej predstavivosti intonáciou a zápisom motívov, ✓ aplikujú teoretické poznatky z oblasti intervalov pri ich intonovaní, ✓ sprevádzajú piesne základnými tónmi hlavných harmonických funkcií, 	<p>Durové a molové melódie, základné intervaly, durové a molové kvintakordy a ich obraty.</p> <p>Aplikovanie intonačných a rytmických postupov v sluchovej analýze: rozlišovanie durových alebo molových charakterov piesní a skladieb, základných intervalov, durových a molových kvintakordov a ich obratov.</p> <p>Rytmický dvojhlas alebo trojhlas (rytmy tancov).</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú striedanie pravidelného a nepravidelného rytmu, ✓ demonštrujú získané kompetencie pri rytmických viachlasoch v skupinách pohybom alebo melodicko-rytmickými nástrojmi, zostavujú vlastné rytmické cvičenia, ✓ orientujú sa v tematickom okruhu Pieseň a tanec s prihliadnutím na rôzne štýlové obdobia, ✓ rozoznávajú ľudové a umelé piesne a poznajú ich sociálnu funkciu. 	<p>Krátke melodicko-rytmické tvary a ich logické kombinácie vo vzťahu k mimohudobnej predstave - elementárna kompozícia. Hlavné harmonické funkcie v sprievode k jednoduchým diatonickým melódiám, hlavné harmonické funkcie ako zdroj určitého napätia a ukladenia v hudbe.</p> <p>Ľudová a umelá pieseň, ľudový a spoločenský tanec. Analýza malých foriem z tematického okruhu Pieseň a tanec na základe ukážok rôznych štýlových období.</p>
---	--

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ určujú intervaly, kvintakord dur, mol, zväčšený, zmenšený, ✓ ovládajú stupnice dur, mol, lydická, ✓ určujú základné melodické ozdoby, ✓ rozlišujú základný harmonický priestor. 	<p>Intervaly, kvintakordy a ich obraty. Stupnice durové a molové - princíp kvintového a kvartového kruhu. Zväčšená kvarta, resp. zmenšená kvinta, lydická stupnica. Melodické ozdoby. Hlavné harmonické funkcie.</p>

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ verbalizujú zážitok z hudby, ✓ identifikujú použité výrazové prostriedky hudby a ich zmeny (tváre a dráma hudby), ✓ rozlišujú dynamiku, tempo a agogiku interpretovaných a počúvaných skladieb, ✓ rozoznávajú v počúvaných skladbách charakteristické znaky 	<p>Tematické okruhy:</p> <p>Ľudský hlas a jeho uplatnenie v tvorbe skladateľov, inštrumentálna hudba so zreteľným, ľahko identifikovateľným programom).</p> <p>Od baroka ku klasicizmu a romantizmu.</p> <p>Gotika (informatívne), renesancia (informatívne), impresionizmus v</p>

<p>jednotlivých štýlových období (barok, klasicizmus, romantizmus, impresionizmus), populárna hudba,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznávajú všetky intervaly v rámci oktávy vrátane sexty a septimy, kvintakordy aj v obratoch, diatonické tóniny a cirkevné mody (lydická, mixolydická), celotónová, príp. dórska, ✓ vypracujú referát alebo vytvoria 1 kolektívny tematický celok podľa výberu žiakov. 	<p>hudbe.</p> <p>Vývoj populárnej hudby.</p> <p>Rozšírenie sluchovej orientácie v časopriestore hudby (intervaly, akordy, stupnice, dynamika, agogika, frázovanie).</p> <p>Hudobno-dramatický projekt alebo referát na vybranú tému.</p>
---	--

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikujú kvintakordy a ich obraty: durový, molový, zväčšený, zmenšený, ✓ orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu, 	<p>Kvintakord zväčšený, zmenšený modalita, tónina, modulácia, stupnica celotónová, chromatická a pentatonická.</p> <p>Pieseň, opera, opereta, muzikál, melodráma, pieseň bez slov, šansón, populárne piesne súčasnosti, gregoriánsky chorál, homofónia, polyfónia, a capella, kantáta, oratórium, omša.</p>

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizujú a analyzujú znaky jednotlivých štýlových období v počúvaných skladbách (barok, klasicizmus, romantizmus, renesancia, impresionizmus), ✓ verbalizujú zážitok z hudby a identifikujú použité výrazové prostriedky hudby a ich zmeny (dráma hudby - forma, obsah a ich vzťah), ✓ analyzujú zmenu jedného až dvoch tónov v trojzvuku, 	<p>Tematický okruh Vzťah obsahu a formy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pestovanie obraznej predstavy hudobného diela. 2. Hudba a obraz vo filme. <p>Percepčná analýza programovej hudby.</p> <p>Komplexná orientácia v časopriestore hudby (intonačne, s pomocou hudobných nástrojov, v notovom zázname).</p>

✓ rozlišujú základný harmonický pohyb I, IV, V (+ II, VI).	Analýza zväčšovania a zmenšovania napätia vo vzťahu akordov v rámci klasickej harmonickej kadencie, príp. s pridaním vedľajších stupňov (II., VI.).
--	---

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu.	Cyklická skladba, interpretácia, opus, tónorod. Sonáta, sonatína, suite. Concerto grosso, koncert, kadencia, symfónia, symfonická báseň. Piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma. Formy a žánre populárnej hudby podľa výberu učiteľa a žiakov.

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikujú celkový výraz, tonalitu, melodiku a základný harmonický pôdorys skladby (percepčná analýza skladby), ✓ rozpoznávajú typické znaky štýlových období, ✓ usporadúvajú jednotlivé hudobné štýly chronologicky, ✓ poznajú sociálnu funkciu hudby, ✓ identifikujú významné osobnosti hudobného života, ✓ ovládajú prehľad súborov a telies interpretačného umenia, ✓ vytvoria prezentáciu (alebo referát, esej, scenár, úvodné slovo ku koncertu a pod.) na vybranú tému individuálne alebo v skupine. 	<p>Tematické okruhy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dejiny hudby - periodizácia, význam hudby v živote človeka v minulosti a súčasnosti. 2. Hudobný život okolo nás, sociálna funkcia hudby. <p>Typické znaky jednotlivých období počúvaných skladieb.</p> <p>Harmonické cítenie nadväzuje na 2. ročník aj sledovaním zmien jedného alebo dvoch tónov v súzvukoch - rozvíjanie.</p> <p>Komplexná melodická a harmonická orientácia v skladbe analýzou krátkych skladbičiek alebo úryvkov z obdobia klasicizmu a raného</p>

romantizmu. Paralely medzi hudbou a inými druhmi umenia. Prieniky medzi hudobnými druhmi a žánrami.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu.	Motív, téma, hudobné predvetie a závetie, hudobná veta, coda. Modálna hudba, tonálna hudba, atonálna hudba. Dominantný septakord, akordické značky a ich význam v hudbe. Periodizácia dejín hudby. Doplnenie o: renesancia, neofolklorizmus. Rôznorodosť smerov, druhov a žánrov v hudbe 20. a 21. storočia.

FORMY PRAKTICKEJ VÝUČBY: Skupinové vyučovanie

NÁUKA O HUDBE

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náuka o hudbe sa vyučuje na II. stupni základného štúdia a je vyššou úrovňou umeleckého vzdelania. Nadväzuje na obsah a dosiahnuté kompetencie na I. stupni základného štúdia a približuje odborné kompetencie k úrovni žiaka maturitného ročníka konzervatória. Zameriava sa z väčšej časti na oblasť hudobnej teórie, hudobných foriem, systematiky hudobných nástrojov a dejín hudby, ale i na rozvíjanie intonačnej spôsobilosti, sluchovej a perцепčnej analýzy a estetiky.

Výkonové a obsahové štandardy predmetu náuka o hudbe na II. stupni ZUŠ vychádzajú z požiadaviek pre uchádzačov o štúdium na učiteľských fakultách, po rozšírení v rámci Školského vzdelávacieho programu môžu byť upravené pre potreby prijímacích skúšok na vysoké

školy umeleckého zamerania (interpretácia, kompozícia, dirigovanie, teória hudobného umenia, dramaturgia a manažment hudobného umenia) a na štúdium hudobnej vedy. Môže byť aj súčasťou iných študijných zameraní ako voliteľný predmet.

ŠPECIFICKÉ CIELE

Štúdium rozširuje už získané kompetencie v oblasti teoretických vedomostí, percepčných schopností i zručností a hlbšie preniká do poznania hudobnej štruktúry; v predmete náuka o hudbe ide nielen o zväčšenie objemu teoretických poznatkov s priamym prepojením na hudbu, ale i o ďalšie rozvíjanie cítenia a vnímania obsahu hudobného diela a pochopenie zastúpenia a významu hudby v živote človeka. Sú to predovšetkým:

- rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, kultivovanie ich osobnosti po stránke etickej, estetickej a umeleckej,
- kultivovanie vizuálnej, sluchovej a jazykovej gramotnosti,
- hlbšie poznanie štruktúry, tvarovosti a výrazových prostriedkov hudby vo vzťahu k obsahu a účinku hudobného diela,
- získanie hlbších poznatkov o umeleckej tvorbe a kultúre,
- vnímanie, prijímanie a rozlišovanie hodnôt iných kultúr,
- rozlišovanie umeleckých smerov, štýlov, druhov a žánrov v širšom spektre,
- nachádzanie paralel hudobných zákonitostí s inými druhmi umenia i v kontexte živých procesov,
- chápanie hudby v kontexte historického vývoja,
- sledovanie súčasného diania v oblasti hudby a schopnosť samostatne posudzovať, vyjadriť svoj názor a motivovať iných ľudí k prijímaniu hudobného umenia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci na konci II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ analyzujú hudobnú štruktúru po stránke tonálnej, melodickej, intervalovej, rytmickej a harmonickej v rozsahu preberaného učiva (podľa obsahového štandardu),	Teoretické poznatky a zručnosti ku komplexnej analýze skladieb: Intonácia a sluchová analýza v nadväznosti na diatoniku dur a mol: Chromatické, celotónové, modálne ľudové a stredoveké melódie. Rozložené akordy, troj- a štvorhlasná úprava durového a molového kvintakordu, dominantného septakordu a obratov, hlavné a vedľajšie

<ul style="list-style-type: none"> ✓ reprodujú zložité rytmické útvary samostatne aj v rytmickom viachlase, ✓ určia tóninu, metrum, tempo a všetky použité výrazové prostriedky hudby na základe počutia s použitím notového záznamu, ✓ určia harmonický pôdorys skladby, ✓ vytvoria jednoduchý kontrapunkt k danej melódii, ✓ určia hudobný druh, formu, žáner, popíšu formotvorné zložky a zákonitosti, 	<p>akordy. Striedavé a chromatické priechodné tóny (stúpajúce a klesajúce citlivé tóny).</p> <p>Rytmus - rozšírenie zručností: Rytmický viachlas, striedavé takty, zložené takty, nepravidelné členenie, cvičenia s použitím triol, synkopy, bodkovaného rytmu, kvintoly a septoly, presúvanie akcentov, rytmické figúry tancov v etnickej hudbe rôznych kultúr a ich prieniky do súčasnosti.</p> <p>Základná hudobná náuka: Kostry melodického sledu, základy akustiky, alikvótne tóny, C-klúče, rozšírenie terminológie o artikulačné značky, melodické ozdoby, abreviatúry, tempové označenia, stupnice (všetky), akordy terciovej stavby.</p> <p>Náuka o harmónii: Hlavné funkcie, obraty kvintakordu a ich funkčné pôsobenie (opakovanie z I. stupňa), vedľajšie funkcie, tóninový skok a modulácia, vznik a funkcia alterovaných akordov, mimotónálne akordy k hlavným harmonickým funkciám, hlavné a vedľajšie septakordy, akordy vyšších terciových sústav, harmonizácia piesní.</p> <p>Náuka o kontrapunkte: Základy kontrapunktických techník (jednoduchý, imitačný, permutačný), tvorba druhého hlasu v ľudovej praxi (tercovanie), tvorba melodického basu, zákonitosti lineárneho vedenia viacerých hlasov.</p> <p>Náuka o hudobných formách a druhoch: Motív, motivická práca, téma, veta, súvetie, jednodielne, malé a veľké dvoj- a trojdielne formy, voľné formy, variácie, rondová forma, polyfónia, kontrapunkt, invencia, ricercar, passacaglia, fúga,</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ popíšu a zatriedia hudobné nástroje, ✓ verbálne analyzujú vzťah formy k obsahu hudobného diela, ✓ zaradia vybranú skladbu do historického kontextu - všeobecných dejín i dejín umení, ✓ zatriedia počutú skladbu do štýlového obdobia, ✓ poznajú hlavné témy vybraných skladieb základnej hudobnej literatúry (podľa výberu učiteľa). 	<p>sonátová forma, cyklické formy suite, sonáta, symfónia, vokálne a vokálno-inštrumentálne formy komorné, koncertné a hudobno-scénické (upevnenie a rozšírenie poznatkov z I. stupňa štúdia), motivické podobnosti v častiach cyklických skladieb, formové kostry v ľudovej inštrumentálnej praxi, džezovej improvizácii a populárnej hudbe.</p> <p>Náuka o hudobných nástrojoch: Nástroje symfonického, dychového a tanečného orchestra, základné konštrukčné princípy nástrojov - triedenie, zvukové charakteristiky, komorné nástrojové zoskupenia, kombinácie farieb, elektronické nástroje a nástroje, používané v populárnej hudbe a džeze, slovenské ľudové hudobné nástroje, nástroje iných etnických skupín, ľahkoovládateľné nástroje, melodické (zobcová flauta, priečna flauta, husle a pod.) a harmonické (klavír, akordeón, gitara a i.) nástroje a ich využitie pri inštrumentácii piesní pre detské a amatérske kolektívy.</p> <p>Percepčná analýza hudobného diela: Vnímanie, voľné asociácie, brainstorming, charakteristika použitých výrazových prostriedkov hudby, prepojenie voľných asociácií s použitými hudobnými prostriedkami, prepojenie hudby s inými druhmi umenia a s vývojom spoločnosti v dejinných súvislostiach, základný, harmonický, formový, kompozičný a štýlový rozbor skladby.</p> <p>Dejiny hudby: Rozšírenie o oblasť stredoveku a oblasť hudby 20. a 21. storočia v jej štýlovej a žánrovej rozmanitosti, prelínanie hudobných štýlov a žánrov minulosti a súčasnosti a etnicita, prehľad najvýznamnejších diel z dejín hudby, skladatelia - diela - kontexty.</p>
---	---

- ✓ dokážu samostatne zozbierať, vytriediť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov k vybranej skladbe,
- ✓ dokážu vytvoriť dramaturgiu tematického koncertu, úvodné a sprievodné slovo ku koncertu či programový bulletin,
- ✓ ovládajú základy práce s hudobnými softvérmi.

Praktické spracovanie a využitie získaných kompetencií:

Hudobný život okolo nás, všeobecný hudobno-kultúrny rozhľad súčasnosti., verbálne a písomné spracovanie vybranej témy, významné skladateľské osobnosti, slovenskí hudobní publicisti a muzikológovia, hudobné vydavateľstvá, prehľad slovenských a zahraničných odborných hudobných periodík, odborná literatúra, nahrávky klasickej hudby, inštitúcie a hudobné telesá, hudobné festivaly, repertoár koncertov a divadiel, hudobné školstvo a pod.

Hudobné softvéry (výber - podľa možností školy):

Grafické (notografické) programy (editory) s dopracovaním a rozširovaním možností zvukových výstupov (Score, Encore, Finale, Sibelius, Capella a i.), zvukové (audio) programy – nahrávanie a úpravy hotovej hudby, vytváranie zvukov elektronickou cestou alebo s využitím reálnych zvukov hudobných nástrojov (napr. Audacity, Sound Forge, Cool Edit a pod.), tiež kombinované – s možnosťou grafického výstupu (Logic Audio, Cubase, Cakewalk a pod.), kompozičné programy (Personal Composer, Professional Composer), programy na tvorbu a spracovanie audiovizuálneho diela od najjednoduchších programov pre domáce použitie a výučbu (Pinnacle, Stop Motion, Ulead Video Music Factory) až po profesionálne programy (napríklad Adobe Premiere a i).